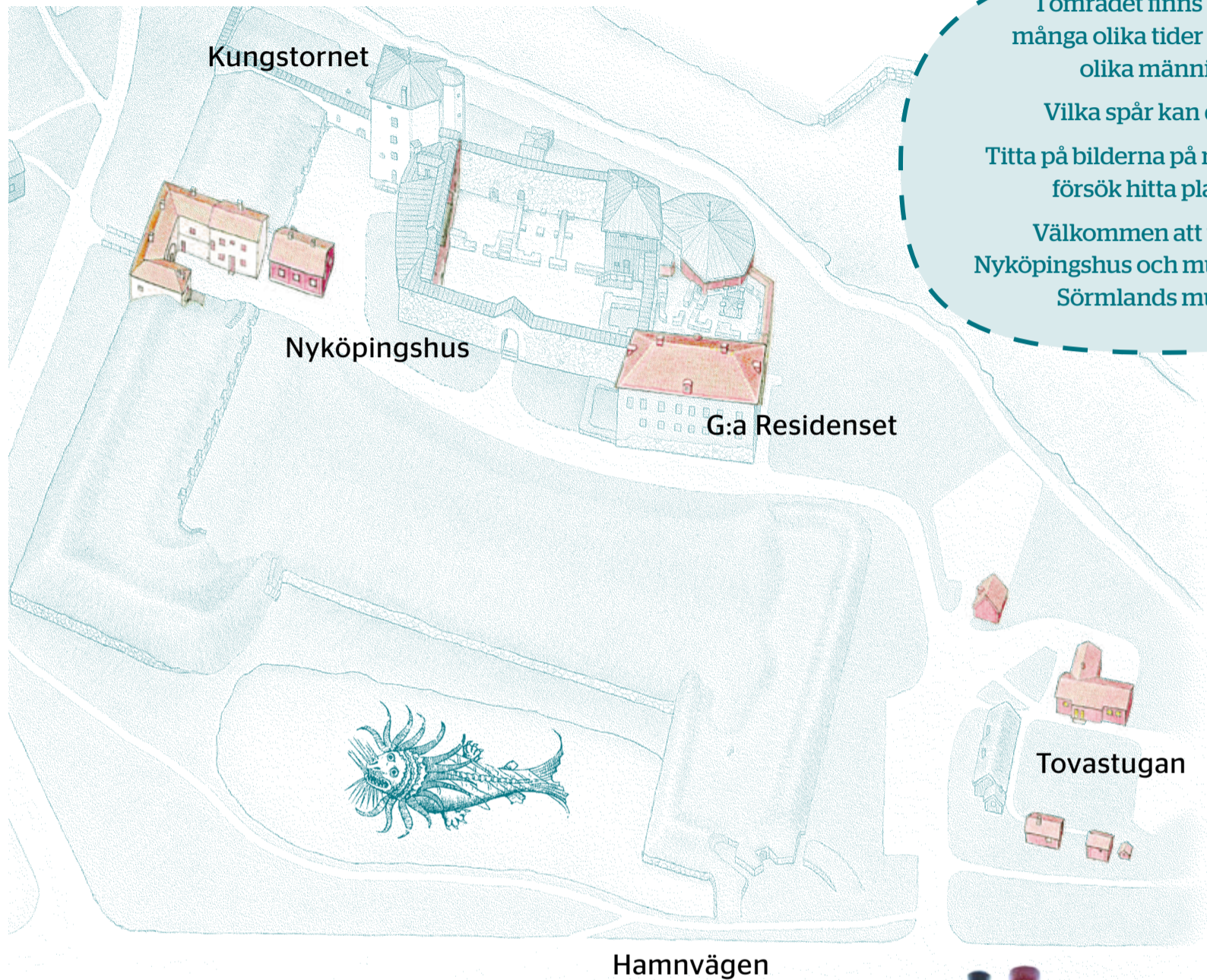

Bli historiedetektiv!

Nyköping är en av Sveriges äldsta städer, nästan tusen år gammal! Några av de äldsta historiska spåren finns på Nyköpingshus som har byggts om och till många gånger. Allra pampigast var det för 400 år sedan när hertig Karl bodde i slottet. Sedan förstördes slottet i en brand. Precis i närheten av Nyköpingshus ligger Sörmlands museum och museiparken. På Karls tid låg den platsen under vatten!

I området finns spår från många olika tider och många olika människor.

Vilka spår kan du hitta?

Titta på bilderna på nästa sida och försök hitta platserna.

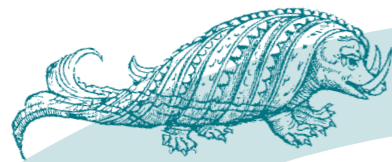
Välkommen att upptäcka Nyköpingshus och museiparken vid Sörmlands museum!

**sörmlands
museum**

En del av Region Sörmland

www.sorlandsmuseum.se

Dåtidens logotype

Här ser du hertig Karls egen symbol, en så kallad vapensköld. Den sitter vid huvudingången till hertig Karls slott. Kan du hitta den?

Kan du se vilka olika figurer som finns på vapenskölden?

Under vapenskölden finns en träbro. För att träet ska hålla länge brukar man ibland stryka den med tjära, en tjock mörk vätska som luktar väldigt speciellt.

Vad tycker du att träbron luktar idag?

Spår av händer

Det här är de allra äldsta synliga spåren på Nyköpingshus. Nästan 800 gammalt! Kan du hitta platsen?

Känn med handen på stenarna! Det är nästan som att skaka hand med människorna som var här och byggde i mitten av 1200-talet. På den tiden fanns inga moderna lyftkranar så alla stenar har lagts dit för hand!

Här låg havet

På hertig Karls tid låg den här platsen under vatten. Hade du varit här då hade du alltså fått simma med fiskarna. Idag finns inga fiskar här.

Vilka andra djur kan du se?

Fängelseliv

En dörr mitt i väggen och ingen trappa?! Om du hittar den så vet du vilket hus som var fängelse för 200 år sedan. Här låste man in fångar från hela Sörmland. På den tiden satt det många fångar i samma rum. Både vuxna och barn!

Här satt bland annat den 12-åriga pigan Sofia från Eskilstuna. Hon var fattig och saknade arbete, vilket räknades som ett brott för 200 år sedan. När Sofia kom till fängelset skrev vakten ner hur hon såg ut: mörkt hår, blå ögon, 130 cm lång. Det var mitt i vintern när hon kom till fängelset, så hon hade mycket kläder på sig: 1 klänning, 2 kjolar, 3 halsdukar, 1 tröja, 1 förkläde, 1 par strumpor och 1 par kängor.

Vad har du på dig idag?

Sofia behövde inte vara i fängelset så länge, utan skickades vidare till Falun. Kanske hade hon släktingar där?

Kan du hitta ett litet, litet fönster med galler? Där innanför satt de allra farligaste fångarna.

En lyxlrare

Hertig Karl behövde pengar för att kunna renovera sitt slott och leva lyxigt. Därför anställde han en alkemist som skulle tillverka guld! Alkemisten gjorde besynnerliga experiment med metall och eld, därför var det säkrast att ha laboratoriet utanför själva muren, ifall något skulle explodera! Kan du hitta laboratoriet?

Om du blundar och lyssnar ordentligt kanske du kan höra Nyköpingsån? Den var både bredare och djupare förr, så alkemisten kunde åka med båt och lägga till utanför sitt laboratorium.

Kan du hitta alkemistens hemliga ingång?

Ett flyttat hus

På 1600-talet bodde nästan alla människor i små stugor av trä. Ett sådant finns invid Nyköpingshus.

Kan du hitta det? Och kan du se vad som är lite speciellt med taket?

Här bodde bonden Olof med sin fru Karin för 400 år sedan tillsammans med tre personer, antingen barn eller pigor och drängar. Det kanske ser ut som att de hade gott om plats, men ena halvan av huset användes faktiskt bara när det var fest. På den tiden låg stugan flera mil härifrån, på en plats som hette Tova. I närheten av Tova bodde målaren Nils som fick i uppdrag att dekorera taket och väggarna inne i festsalen. Det var ganska ovanligt med målningar i sådana här stugor, det visar att Olof och Karin var ganska rika.

Hårt arbete

Om du hittar det här huset så vet du var fattiga personer kunde tvingas arbeta för 200 år sedan.

Här har bland annat 12-åriga Hedda Stina bott. Hon var föräldralös, och när hon rymde från personen som tog hand om henne så hamnade hon här på arbetshuset. Här fick hon arbeta långa dagar med att tillverka tjockt, vitt garn. Hedda Stina fick inte så mycket pengar i lön. Istället fick hon en säng att sova i och mat att äta. Varje dag var det soppa eller välling. Utom på julen, då fick hon äta både kött och fisk. Efter sju månader släpptes Hedda Stina ut igen.

För att Hedda Stina och andra fattiga människor inte skulle rymma sattes galler för fönstren.

Hur många fönster kan du hitta på huset?

Skit-saker

Fanns det några toaletter på hertig Karls tid? Om du hittar den här gluggen, och sedan tittar rakt upp mot ett fönster ovanför, så får du veta var en av slottets toaletter fanns! Det var hertigens soldater som fick använda den. Här innanför gluggen samlades allt bajset i en stor hög. Tänk vad det måste ha luktat! Idag används inte den här toaletten längre.

Hur tycker du att det luktar på den här platsen nu?

